

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

**RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
DRUHÁ SEKCE**

VĚC VRÁBEL A ĎURICA proti ČESKÉ REPUBLICĚ
(stížnost č. 65291/01)

**ROZSUDEK
ŠTRASBURK
13. září 2005**

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy.
Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Vráběl a Ďurica proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*, I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

D. JOČIENĚ, *soudci*, a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 25. srpna 2005,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 65291/01) směřující proti České republice, kterou dne 10. října 2000 podali Soudu pánové Pavel Vráběl a Cyril Ďurica, slovenští občané („stěžovatelé“), na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan I. Jurčišín, advokát zapsaný u Slovenské advokátní komory. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Soud dne 18. června 2002 rozhodl oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatelé se narodili v letech 1955 a 1931 a žijí v Prešově.

5. Dne 28. května 1992 podali stěžovatelé ke Krajskému obchodnímu soudu v Praze žalobu, jíž se domáhali, aby soud soukromé obchodní společnosti zakázal pokračovat v protiprávním užívání jejich patentu a nařídil jí nahradit vzniklou škodu. Soud žalobu obdržel dne 15. června 1992.

6. Dne 23. března 1994 byli stěžovatelé vyzváni k zaplacení soudního poplatku.

7. Soud konal ústní jednání ve dnech 5. října, 16. listopadu 1994 a 24. ledna 1995.

8. Mezitím v době od 3. srpna do 10. listopadu 1994 podaly obě strany sporu na výzvu soudu ze dne 11. července 1994 svá vyjádření k předmětu sporu.

9. Dne 30. ledna 1995 předložili stěžovatelé soudu patentovou listinu vydanou Úřadem průmyslového vlastnictví (dále jen „ÚPV“) dne 9. ledna 1995.

10. Na výzvy soudu ze dnů 16. května a 1. října 1996 upřesnili stěžovatelé ve dnech 10. června a 9. října 1996 výrobek, v jehož případě mělo dojít k porušení jejich patentových práv. Soud požadovaná sdělení obdržel ve dnech 14. června a 14. října 1996.

11. Dne 15. října 1996 obdržel soud od ÚPV informaci o tom, že předmětný patent byl dne 11. listopadu 1995 částečně zrušen a že dne 15. prosince 1995 o něm bylo zahájeno u ÚPV nové řízení.

12. Dne 22. října 1996 vyzval soud žalovanou stranu, aby předložila dokumentaci ke svému výrobku, k němuž stěžovatelé dne 14. října 1996 poskytli podrobné informace.

13. Dne 18. prosince 1996 zaslali stěžovatelé soudu kopii rozhodnutí ÚPV ze dne 12. prosince 1996, které potvrzovalo, že výrobek žalované strany spadá do rozsahu patentu uděleného stěžovatelům.

14. Dne 31. března 1998 zaslali stěžovatelé soudu rozhodnutí ÚPV a rozhodnutí předsedy ÚPV ze dne 17. března 1998, jímž byl zamítnut rozklad žalované strany proti rozhodnutí ÚPV ze dne 12. prosince 1996.

15. Dne 14. října 1999 bylo ústní jednání nařízené na 19. listopadu 1999 z důvodu nemoci soudce odloženo na 9. prosince 1999.

16. Dne 18. listopadu 1999 stěžovatelé upřesnili svůj nárok. Soud toto upřesnění obdržel dne 25. listopadu 1999.

17. Dne 9. prosince 1999 se před soudem konalo ústní jednání, na němž stěžovatelé žalobu opět změnili. Soud je vyzval, aby řádně vylíčili skutkový stav a doplnili svůj návrh na změnu žaloby ze dne 18. listopadu 1999. Stěžovatelé žalobu doplnili dne 20. prosince 1999.

18. Dne 25. září 2000 nařídil soud ústní jednání na 27. listopadu 2000. Na tomto jednání soud částečně připustil změnu žaloby, kterou navrhovali stěžovatelé.

19. Dne 24. listopadu 2000 upřesnili stěžovatelé svůj nárok na náhradu škody.

20. Dne 27. listopadu 2000 se konalo ústní jednání, na němž stěžovatelé znovu požadovali změnu žaloby; soud jejich návrhu vyhověl.

21. Dne 26. února 2001 proběhlo ústní jednání, na němž soud řízení přerušil do doby, než bude vydáno rozhodnutí v řízení o zrušení patentu vedeném u ÚPV.

22. Ve dnech 28. února a 28. srpna 2001 požádal soud ÚPV o informaci o postupu řízení; ÚPV požadovanou informaci soudu dodal dne 4. září 2001. Dne 10. ledna 2002 obdržel soud rozhodnutí předsedy ÚPV ze dne 9. ledna 2002, jímž byl zamítnut rozklad podaný žalovanou stranou dne 25. června 2001. Žalovaná strana se proti tomuto rozhodnutí předsedy ÚPV odvolala k vrchnímu soudu.

23. Soud dne 17. dubna 2002 přerušil řízení až do rozhodnutí vrchního soudu. Na základě odvolání stěžovatelů ze dne 24. května 2002, doplněného dne 29. května 2002, byl spis dne 6. června 2002 postoupen vrchnímu soudu. Vrchní soud dne 8. srpna 2002 rozhodnutí soudu nižšího stupně změnil tak, že v řízení bylo možno pokračovat. Dne 13. srpna 2002 byl spis vrácen městskému soudu.

24. Po ústním jednání konaném dne 6. listopadu 2002 městský soud dne 15. listopadu 2002 žalobě stěžovatelů částečně vyhověl.

25. Tento rozsudek byl dne 2. října 2003 potvrzen vrchním soudem a poté dne 31. března 2004 i Nejvyšším soudem.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

26. Stěžovatelé tvrdí, že délka řízení byla v rozporu s požadavkem na „přiměřenou lhůtu“ zakotveným v článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

27. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí a uvádí, že řízení bylo zahájeno dne 15. června 1992, kdy byla žaloba stěžovatelů doručena krajskému obchodnímu soudu.

28. Soud připomíná, že relevantní období začíná okamžikem zahájení řízení (viz rozsudek *Scopelliti proti Itálii* ze dne 23. listopadu 1993, série A č. 278, § 18).

29. Řízení bylo zahájeno dne 28. května 1992, kdy stěžovatelé podali občanskoprávní žalobu, a skončilo dne 31. března 2004, když Nejvyšší soud zamítl jejich dovolání. Relevantní období tedy trvalo přibližně jedenáct let a deset měsíců pro tři stupně soudní soustavy.

A. K přijatelnosti

30. V souladu s článkem 35 odst. 1 Úmluvy může Soud předloženou věc posuzovat až po vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy.

31. Podle tvrzení vlády se nelze domnívat, že by stěžovatelé vyčerpali dostupné vnitrostátní právní prostředky nápravy.

32. Stěžovatelé s argumenty vlády nesouhlasí.

33. Soud připomíná, že v českém právu neexistoval účinný právní prostředek nápravy umožňující stěžovat si na délku občanskoprávního řízení (*Hartman proti České Republice*, č. 53341/99, § 84, ESLP 2003-VIII). Soud tedy nepovažuje za prokázané tvrzení, že stěžovatelé měli k dispozici účinný právní prostředek nápravy, který by jim umožnil podat stížnost k vnitrostátním orgánům podle článku 6 odst. 1 Úmluvy. Stížnost tedy nemůže být prohlášena za nepřijatelnou pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

34. Soud dospěl k závěru, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod nepřijatelnosti stížnosti, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

35. Vláda podotýká, že případ byl po skutkové stránce složitý a řízení záviselo na pěti správních řízeních vedených u ÚPV. Tvrdí, že stěžovatelé několikrát změnili žalobu a jejich podání nebyla dostatečně určitá.

36. Pokud se týče chování vnitrostátních orgánů, vláda uvádí, že ačkoli se stěžovatelé v žalobě zavázali uhradit soudní poplatek, učinili tak až na výzvu soudu. Připouští však, že krajskému obchodnímu soudu trvalo dvacet dva měsíců, než stěžovatele k zaplacení vůbec vyzval. Vláda to vysvětluje tím, že uvedený soud nebyl personálně plně obsazen a zároveň převzal značné množství nevyřízených případů od bývalých orgánů hospodářské arbitráže, zrušených k 1. lednu 1992. Vláda zdůrazňuje, že tato mimořádná situace byla vyřešena reorganizací českého soudnictví provedenou k 1. lednu 2001, při níž byla agenda i personál převedeny z Krajského obchodního soudu v Praze na Městský soud v Praze.

37. Stěžovatelé se hájí tím, že nemohli zaplatit soudní poplatek při podání žaloby, neboť neznali číslo bankovního účtu soudu, a vzhledem k výši soudního poplatku nebylo možné jej zaplatit prostřednictvím kolků. Poukazují na to, že ústní jednání dne 24. ledna 1995 bylo odročeno za účelem předložení důkazů znalcem, k čemuž však nikdy nedošlo, a další jednání se konalo teprve dne 9. prosince 1999. Tvrzení vlády, že sami přispěli k délce řízení, popírají.

38. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje vzhledem k okolnostem případu a podle následujících kritérií: složitost věci, chování stěžovatele a příslušných orgánů a význam sporu pro stěžovatele (viz z mnoha dalších *Frydlender proti Francii*, [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

39. Soud již mnohokrát dospěl k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy v případech, které nastolovaly obdobné právní otázky jako projednávaná stížnost (viz výše rozsudek *Frydlender*).

40. Po posouzení veškerých předložených materiálů Soud shledal, že vláda nepoukázala na žádnou skutečnost ani tvrzení, na jejichž základě by Soud v projednávaném případě mohl dospět k jinému závěru. S ohledem na vlastní judikaturu v dané oblasti považuje Soud délku řízení v projednávané věci za nepřiměřenou a v rozporu s požadavkem na „přiměřenou lhůtu“.

K porušení článku 6 odst. 1 tedy došlo.

II. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

41. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

42. Stěžovatelé požadují náhradu materiální škody ve výši 562 500 000 Kč (19 024 368 €) s poukazem na ušlý zisk z protiprávního užívání svého patentu žalovanou stranou. Dále požadují částku 22 500 000 Kč (760 975 €) jako náhradu morální újmy, kterou jim způsobila žalovaná strana a která má spočívat ve ztrátě na licenčních poplatcích.

43. Vláda tyto nároky odmítá.

44. Soud nenachází žádnou příčinnou souvislost mezi porušením článku 6 odst. 1 Úmluvy a tvrzenou materiální škodou. Soud nedokáže odhadnout, jaký by mělo řízení výsledkem, kdyby probíhalo v souladu s článkem 6 odst. 1 Úmluvy. Soud proto zamítá nárok stěžovatele z tohoto titulu (viz *Nikolova proti Bulharsku* [velký senát], č. 31195/96, § 73, ESLP 1999-II). Soud má však za to, že stěžovatelé v důsledku nepřiměřené délky řízení nepochybně utrpěli morální újmu v podobě pocitu úzkosti a marnosti, a že tuto újmu nelze dostatečně nahradit pouhým konstatováním porušení Úmluvy. S přihlédnutím k okolnostem daného případu Soud z tohoto titulu přiznává na spravedlivém základě oběma stěžovatelům společně 7 500 €.

B. Náklady řízení

45. Stěžovatelé požadují rovněž částku 406 625 Kč (13 564 €) jako náhradu nákladů řízení před městským soudem.

46. Vláda tento nárok odmítá.

47. Soud dospěl k závěru, že částka 500 € v tomto případě představuje přiměřenou náhradu nákladů.

C. Úroky z prodlení

48. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou;

2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;

3. *rozhoduje*,

a) že žalovaný stát má stěžovatelům zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 7 500 € (sedm tisíc pět set euro) z titulu morální újmy a částku 500 € (pět set euro) jako náhradu nákladů řízení, které se převedou na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně;

b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;

4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 13. září 2005 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda